

Razne vesti.

V Ljubljani, dne 15. junija 1906.

— (Novo ministrstvo,) ki se je začetkom tega meseca sestavilo pod predsedstvom barona Becka, doneslo nam je tudi pravega justičnega ministra dr. Franca Kleina, ki je že v zadnjih, drug drugega hitro presnemajočih kabinetih ostajal na svojem mestu kakor vodja justičnega ministrstva. »Kurz« v naši justični upravi ostane torej bistveno isti, samo da bo znabiti minister hotel ali celo moral pokazati več »barve«, nego jo je trebal kazati sekcijski načelnik. — V novem kabinetu sta tudi dva odvetnika, graški dr. Julij pl. Derschatta, ki je postal železniški minister, in pa kutnohorski dr. Friderik Pacák, ki je češki minister-rojak. Le-tega životopis je poln zanimivosti. Dr. Pacák je bil rojen dne 14. marca 1846 v Belohradu na Češkem, dovršil gimnazijo v Kremsu, pravoslovne študije pa v Pragi. Leta 1868, ko je vladalo Auersperg-Herbstovo ministrstvo, bil je vsled govora, ki ga je imel dijakom, obsojen od deželnega sodišča v Pragi radi veleizdaje na 5 let težke ječe. To kazen mu je višje dež. sodišče zvišalo celo na 10 let, a vrhovno sodišče zopet znižalo na 5 let. Prestal je tri leta te kazni v Pragi obenem z drugimi znanimi češkimi žurnalisti, a l. 1871 je bil po splošni amnestiji za vlade Hohenwartove izpuščen in potem do l. 1875 član uredništva »Nar. Listov«. V tem času je prevedel Machiavellijev »Il Principe« na češki jezik. Dovršivši pravoslovne študije se je posvetil odvetniški praksi. Mnogo je pisal pravnškega in sodeloval tudi pri Riehlvih komentarjih. Ko je l. 1880—1883 izdajal dr. Mosché »Slov. Pravnik«, bil mu je »dr. Miroslav Pacák« reden sotrudnik ter ga zalagal s praktičnimi slučaji. To poudarja »Slov. Pravnik« sam, ko naznanja, da je l. 1883. dr. Pacák otvoril v Kutni Hori svojo odvetniško pisarno. Odslej je bil dr. Pacák še bolj politično delaven, izvoljen v deželni zbor in l. 1892 v državni zbor. Tu se je odlikoval po vsestranskem delovanju, zlasti v budgetnem odseku in pri reformi tiskovnega zakona. Zadnja leta je stal vedno v prvi vrsti mladočeških politikov in bil načelnik državnozbornskega češkega kluba. Radi velikega znanja, značaja in umerjenega nastopanja uživa splošno spoštovanje. Ali bo pač mogel sedanje svoje visoko mesto izkoristiti za ideale, katerim je doslej služil?

— (Višjesodni predsednik dr. A. vitez Pitreich) je bil dne 5., 6. in 7. maja v Ljubljani ogledat si tukajšnja sodišča. Pri tej priliki so ga pozdravile tudi deputacije: odvetniške zbornice (predsednik dr. Majaron in podpredsednik dr. Papež), notarske zbornice (predsednik Plantan) in Zveze slovenskih odvetnikov (predsednik dr. Triller in odborniki dr. Hrašovec iz Celja, dr. Rosina iz Maribora in dr. Brejc iz Celovca). Od vseh teh strani je izvedel novi gospod višjesodni predsednik naše zahteve, ki se tičejo ravnopravnosti slovenskega jezika in zlasti tudi nameščanja sodnih urad-

nikov v okrožju viš. dež. sodišča graškega. Namene je gospod predsednik v svojih odgovorih kazal dobre, zagotavljal je tudi pomoč: koliko pa priraste dobrega iz še tako prazne njive, ki jo vsak hip lahko prepreže politični plevel, o tem ima slovenski narod desetletja svojih žalostnih izkušenj.

— (Osebnosti.) Sodnemu pristavu Ant. Vidicu v Kamniku je podeljen naslov in značaj sodnega tajnika. — Imenovani so: sodni tajnik K. Grebenc v Celju za dež. sod. svetnika in predstojnika okr. sodišča v Gornjem Gradu; sodni pristav Karel Zotmann v Litiji za sodnega tajnika v Ljubljani, sodni pristav P. Cernstein v Kočevju za sodnega tajnika v Celju, okr. sodnik Viktor vit. Fröhlich pl. Fröhlichsthal v Kanalu za sodnega tajnika v Gorici; avsk. Rudolf Potočnik za sodnega pristava v Idriji, avsk. dr. Ščitomir Dolenc za sodnega pristava v Buzetu. — Premješeni so: dež. sod. svetnik in predstojnik R. Paulin iz Podgrada v Komen, okr. sodnik Ivan Guzelj iz Komna v Volosko; sodni pristav dr. K. Ogoreutz iz Idrije v Rudolfovo, sod. pristav Rud. Sterle iz Buzeta v Gorico. — Umrli je v Velikih Laščah dež. sodni svetnik D. Šuflaj, star šele 52 let, pred kratkim odlikovan s Franc Jožefovim redom, ljubljeneec svojega okraja. N. v m. p.!

— (Poročila iz »Juristenvereina« v Gradcu.) Tretjič¹⁾ je sklicalo društvo svoje člane 19. januarja t. l. na diskusijo o vprašanju, kdaj zastarajo delikti v politično-kazenskem postopanju. Po uvodu, ki ga je podal privatni docent mestni svetovalec dr. Bischoff, je pokazala diskusija, da največ juristov-praktikov zastopa nazor, a) da počne 3mesečna doba zastaranja pri deliktih, označenih v §-ih 29, 51, zak. od 28. decembra 1887, drž. zak. št. 1 ex 1888, takoj, ko se je nezgoda upravnemu oblastvu naznanila, ne glede na to ali je krivec naznačen; nadalje b) da prekine to zastaranje, kakor v kazenskem zakoniku še le tak korak upravnega oblastva, ki je naperjen naravnost zoper kršitelja zakona, ne pa že splošne poizvedbe upravnega oblastva, kakor ravna politična oblastva še sedaj. — Dne 2. in 9. febr. t. l. je predaval sodni pristav dr. Rasberger o fidejkomisarni substituciji po občnem državljanškem zakoniku za Nemčijo in stavil nasvete za revizijo našega državljanškega zakonika. — V petek, dne 16. februarja t. l. je razlagal vseučiliški profesor dr. Puntschart, kako se izraža v ilustrovanih izdajah »saksonskega ogledala« z oblikovanjem rok (Handgebärden) kako pravno pomembno dejanje. Slike tega »ogledala«, ki so iz šestnajstega stoletja, pripisujejo oblikovanju rok prav posebno važnost; roke so vsled tega vseskozi in v vsaki legi slikane v nadprimerni velikosti. Vsekakor so te slike važen pripomoček, da se globlje in bolje razumevajo nauki saškega mojstra Eike von Repgowa. — Dne 23. marca t. l. je ocenil privatni docent dr. Byloff načrt zakona glede volilne reforme, kolikor se tiče zajamčenja volilne svobode in pravilne izvršitve volitev. Glede vsebine tega aktualnega predavanja naj se sklicujem na »Ger. Zeitung« l. 1906 štev. 13, v

¹⁾ Glej poročilo v »Slov. Pravniku« 1906, str. 127.

kateri je bilo predavanje priobčeno. — V gotovem oziru senzačno je bilo predavanje dne 4. maja t. l. dr. Hradila »o pojmu dote«. Predavatelj je iz raznih avstrijskih mestnih prav dokazoval, kako je za časa kodifikacije našega državlanskega prava veljalo splošno naziranje, da ostane dota po smrti soproge še nadalje soprogu do njegove smrti v svrhu olajšave zakonskih bremen. Da je hotela redakcijska komisija ta nemškopravni nazor uveljaviti v zakoniku, ne pa nasprotnega, rimskopravnega, kaže najbolje to, da redaktor zakonika Zeiller v svojem komentarju, priobčenem pod vtiskom ravnokar izdelanega zakonika, uči, da pripade dota dedičem žene na vsak način šele po smrti moža. Ta nazor si je pozneje osvojil in utemeljeval leta 1843. Helfert v svoji monografiji o pripadu dote po razdružbi zakona vsled smrti ter ga tudi podprl z besedilom §-a 1229 o. d. z. A še pozneje se je vsled vpliva rimskopravne doktrine na njega pozabilo. Ali se je dr. Hradilu posrečilo s tem, da je postavil razlago o pojmu dote na zgodovinsko podlago, rešiti nemškopravni nazor, o tem se da opravičeno dvomiti. — Zadnje predavanje je bilo dne 11. majnika t. l. Višjesodni predsednik dr. pl. Pitreich je napovedal na ta dan predavanje o trgovskih družbah z omejeno zavezo in privabil s tem v društvo toliko, deloma »ad hoc« na novo vstopivših članov, da se je v sicer napol praznih prostorih društva poslušalcev kar trlo. Vseobče zanimanje je bilo tudi povsem opravičeno; kajti predavatelj je bil ustvaritelj tega zakona, v prvi vrsti poklican podati zbranim poslušalcem, v prvi vrsti praktikom-sodnikom in odvetnikom migljaje k tolmačenju novega zakona. V dveurnem prostem govoru je obrazložil predavatelj zgodovino in razvitek trgovskih družeb z omejeno zavezo v Nemčiji, zgodovino našega zakona ter k sklepu zbral niz vprašanj, katera se dadó najboljše pretolmačiti na podlagi razmotrivanja o njihovem postanku. Glede razločka med trgovsko družbo z omejeno zavezo in ostalimi družbami trgovskega zakonika je navedel predavatelj kakor edino zanesljiv razloček od akcijske družbe to, da se morajo trgovski deleži samo pod otežkočenimi pogoji naprej dati, dočim se osebnim družbam načeloma ne smejo prisposodbljati, ker jim nedostaje kriterija osebne zaveze trgovskih družabnikov nasproti upnikom za družbene dolgove. Iz množice interesantnih podatkov naj bode k sklepu omenjeno, da se bode na podlagi našega zakona o trgovskih družbah z omejeno zavezo izcimil sčasoma v praksi baš tako kakor v Nemčiji pojav, da bode dobil vse deleže trgovske družbe z omejeno zavezo en sam družabnik v roko, ki pa vendar ne bode za več jamčil, kakor za deleže. Takih trgovskih družb z enim samim družabnikom je v Berolinu že nad dvajset.

Dr. M. D.

— (Vseučilišče v Zagrebu.) V prošlem zimskem tečaju je bilo na hrvatskem vseučilišču vpisanih 1196 slušateljev in to 116 na bogoslovni fakulteti, 747 na pravoslovni, 251 na modroslovni, 34 v gozdarski akademiji in 49 v farmacevtskem tečaju. Po domovini jih je bilo iz Hrvatske in Slavonije 901, z Reke 4, z Ogorskega 39, iz Dalmacije 111, iz avstr. Primorja 28, iz Kranjske 2, iz Štajerske 6, iz Bosne in Hercegovine 69, iz ostalih avstr. dežela 7, iz Srbije 4, z Bolgarske 19, iz Črne gore 2, od drugod 4.

Glavnica vseh zakladov, iz kojih uživajo slušatelji tega vseučilišča stalne podpore, znaša 162.422 K.

(Pravica revnih za stranke, ki ob času bivajo v inozemstvu.) Na konkretno vprašanje je justično ministrstvo dotičnemu višjesodnemu predsestvu odgovorilo: Slučaj, da stranka, ko se zaprosi pravico revnih ali ko se ji izda izpričevalo o premoženju, ne biva več v tuzemstvu, ni sicer rešen izrecno v odredbi od 23. maja 1897 drž. zak. št. 130; jasno pa je, če se uvažuje smoter predpisom za dovolitev pravice revnih, da se osebam, za katere govore pogoji §-a 63 c. pr. r., katerih pa ta čas ni več v tuzemstvu, zgolj iz tega razloga ne more odreči pravica revnih. Glede na §-e 6 in 7 navedene odredbe prej ni zadržka, da se ne bi podelila pravica revnih, ako so pogoji §-a 63 c. pr. r. izkazani z izpričevalom občine, kjer je revna stranka zadnjih šest mesecev pred izdajo izpričevala imela svoje zadnje redno domovališče ali bivališče v tuzemstvu.

— (Poravnave na izvedence so po §-u 205 c. pr. r. nedopustne in neveljavne.) Med strankama je bila sporna meja med gozdnima parcelama. Tekom spornega postopanja sta sklenili poravnavo, da jima zvedenec določi po mapi mejo, ki jo bodeta spoštovali. Tožnik se je merjenju uprl in c. kr. najvišje sodišče je potrdilo z odločbo dne 6. avgusta 1904 sklep rekurznega sodišča, s katerim se je zaukazalo nadaljevanje spora brez ozira na poravnavo, ki je po §-u 205 c. pr. r. nedopustna. Kajti poravnava dokaz s pričami ali izvedenci nasprotuje načelom proste sodni-kove ocene dokazov in neposrednosti postopanja. (Dopustna je le poravnava na prisego strank o spornih dejstvih.)

— (Popravek.) V članku »Slov. Pravnika« št. 10. do 12. l. 1905. »Pomen pred dovolitvijo izvršbe potrebnih zaslišeb itd.« naj se čita:

Stran 265., vrsta 5. od zdolaj za besedo družabnika: pritrjevalno rešil;

» 276., » 6. » » besedami o. s. r.: tega naravnost.

» 277., » 7. » zgoraj namestu uprava: opravo.

» 280., » 3. » » uvedbe: ovedbe.

» » » 2. » zdolaj » odločbo: odložbo.

» 286., » 4. » zgoraj za besedo slučaju: ne.

» 291., » 4. » zdolaj namestu uradnega: uvodnega.

» » » 1. » » dringliche: dingliche.

» 294., » 11. » zgoraj » delih: delov.

Druge manjše pogoške si lahko vsak sam popravi.

»Slovenski Pravnika« izhaja 15. dne vsakega meseca in ga dobivajo člani društva »Pravnika« brezplačno; nečlanom pa stoji za vse leto 10 K, za pol leta 5 K.

Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 26; naroča se tudi pri O. Fischerju, knjigotržcu v Ljubljani, na Kongresnem trgu.